

Српски средњовековни владари – Светитељи

Оо ИИМС

14 маја, 2017

Пише: Драган Антић

Чак једну трећину свих Срба светаца чине припадници династије Немањић. Готово сви владари средњовековне Србије који су припадали лози Немањића канонизовани су као светитељи, почев од великог жупана Стефана Немање, родоначелника династије, па све до Стефана Уроша V, који је био последњи српски владар из рода Немањића.

Занимљиво је да [најмоћнији владар од свих Немањића](#), први српски цар Стефан Душан, познатији као Душан Силни, који је Србију претворио у огромну и снажну државу, није проглашен за светитеља. За то је постојало најмање два разлога. Први је незадовољство цркве због раскола између Цариградске патријаршије и Српске цркве, насталог као последица Душановог проглашења Српске патријаршије (Пећке патријаршије). Други разлог је то што су Душана сумњичили за смрт његовог оца, Стефана Дечанског.

Стефан Немања – Свети Симеон Мироточиви

Стефан Немања, велики жупан, зачетник српске средњовековне државе, син Завидин, отац Вуканов, Стефанов и Савин, рођен је највероватније 1113. године у тадашњој Рибници (данас Подгорица), а упокојио се 1200. године у манастиру Хиландар, где се крајем 1197. године замонашио и добио монашко име Симеон. Године 1201. Светогорски сабор прогласио га је за свеца, светог Симеона Мироточивог. Мошти једног од највећих српских владара и првог свеца међу Немањићима, данас почивају у његовој задужбини манастиру Студеници, где их је 1208. године из Хиландара пренео његов најмлађи син Сава.

Свети Симеон Мироточиви у Српској православној цркви слави се 26. фебруара.

Стефан Првовенчани – преподобни монах Симон

Стефан Првовенчани, први српски средњовековни владар са титулом краља, средњи син Стефана Немање, брат Вуканов и Савин, отац Радослава, Владислава, Саве II и Уроша I, живео је од 1166. до 1228. године. За његове владавине Србија је постала краљевина, а српска црква архиепископија. Непосредно пред смрт, тешко оболели Стефан Немањић, на наговор свога млађег брата Саве, замонашио се као монах Симон. Након смрти његове мошти смештене су манастир Студеница, да почивају у миру у истој цркви као и мошти његовог оца Светог Симеона Мироточивог. Међутим, већ 1230. године мошти светог краља српског Стефана пренете су у његову задужбину манастир Жичу.

Да би их сачували, разни владари и монаси су мошти преподобног монаха Симона премештали много пута, из манастира у манастир, из цркве у цркву. Најпре у Сопоћане, па у цркву Светих Михаила и Гаврила у Црној Реци, па поново у Студеницу, затим у манастир Војиловица у околини Панчева, онда у манастире Враћевшница, Фенек, Каленић, Љубостиња, Дубочица, да би најзад биле враћене у Студеницу 1839. године. И то није крај премештања, јер су за време Првог светског рата поново однете из Студенице у манастир Острог, одакле су по завршетку рата, 1919. године још једном враћене у Студеницу где и данас почивају.

Преподобни монах Симон слави се у Српској православној цркви 7. октобра по грегоријанском календару.

Стефан Владислав – Свети краљ Владислав

Владислав Немањић (1198-1267.) био је син Стефана Првовенчаног, унук Стефана Немање. Краљевску круну носио је у периоду од 1234. до 1242. године. Ктитор је манастира Милешева, у коме се и данас чувају његове мошти.

Драгутин Немањић – преподобни Теоктист

Стефан Драгутин (1253-1316.), син Уроша I, српски краљ од 1276. до 1282. године, замонашио се непосредно пред своју смрт и узео монашко име Теоктист. Сахрањен је у манастиру Ђурђеви Ступови. СПЦ га прославља као преподобног Теоктиста 12. новембра.

Милутин Немањић – Свети краљ Милутин

Милутин Немањић (1253-1321.), млађи син Уроша I, отац Стефана Дечанског и деда Душана Силног, сматра се једним од најутицајнијих српских средњовековних владара. Био је краљ Србије скоро 40 година, у периоду од 1282. до 1321. године.

Највећи је задужбинар задужбинар од свих Немањићких владара.

Подигао је и обновио више десетина верских здања, како на територији тадашње Србије, тако и ван њених граница.

Проглашен је за свеца 1323. године, као Свети краљ Милутин.

Српска православна црква га слави 12. новембра.

Стефан Урош III Дечански – Свети Стефан Дечански

Стефан Дечански (1276-1331.) био је син Милутинов и отац цара Душана. За време његове краљевске владавине, од 1321. до 1331. године, Србија је постала водећа сила у овом делу Европе. Задужбинар је манастира Високи Дечани у коме се чувају његове мошти. Канонизован је као Свети краљ Стефан Дечански, а СПЦ га слави 24. новембра. Његова краљевска круна данас се налази у Цетињском манастиру.

Урош Нејаки – Свети Стефан Урош

Стефан Урош V (1337-1371.), син Душана Силног, последњи је владар Србије из династије Немањића. Био је цар од 1355. до 1371. године. Током његове владавине некада снажна Србија губи своју моћ, па је отуда овај владар углавном познат као Урош Нејаки. Подигао је манастир Матејач. Канонизован је више од два века након смрти као свети Стефан Урош. Његове мошти почивају у манастиру Нови Јазак на Фрушкој гори.

Кнез Лазар Хребељановић – Свети великомученик Лазар, цар српски

Као потомци Немањића, на празан српски престо после смрти цара Уроша Нејаког 1371. године имали су право Симеон Урош Немањић Палеолог, који се потписивао као „самодржац Ромеја и Срба и целе Албаније“ и његов син Јован Палеолог, који се као монах Јоасаф повукао из политичког живота. Потенцијални наследник је био и босански бан Твртко I Котроманић, праунук краља Драгутина, чија ћерка је била удата за Стјепана I Котроманића. Тако се 1377. године у Милешеву Твртко заиста и крунисао двоструким венцем, прогласивши себе за „краља Србљем, Босни, Приморју, Хумској земљи, Доњим Крајем, западним странама, Усори, Соли и Подрињу“. Међутим, иако му ту титулу ни кнез Лазар ни други српски властелини нису оспоравали, Твртко је ту власт имао само формално. Прави владар Србије био је кнез Лазар Хребељановић (1329-1389.). Упркос томе што није био од царског порода и што за живота два српска цара, Душана Силног и Уроша Нејаког, није чак имао ни висок статус на двору, кнез Лазар је био од народа, цркве и владара околних земаља признат као настављач светородне династије Немањића. После Косовског боја у коме је Лазар погинуо, развио се снажан култ светог великомученика Лазара.

Српска православна црква прославља га на Видовдан, 28. јуна.

Остали Немањићи светитељи

Осим владара, и за многе друге Немањиће установљен је светитељски култ:

- Први српски архиепископ свети Сава (Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање);
- Преподобна Анастасија (Ана, жена Стефана Немање);
- Архиепископ српски Свети Сава II (Предислав, син Стефана Првовенчаног);
- Преподобни Давид (жупан Димитрије Немањић, син Вукана Немањића и прадеда кнегиње Милице);
- Преподобна Јелена (Јелена Анжујска, српска краљица, жена Уроша I и мајка Драгутинова и Милутинова);
- Свети Стефан Урошић (син краља Драгутина);
- Преподобна Јелена Дечанска (Ана Неда, ћерка краља Милутина и сестра краља Стефана Дечанског);
- Преподобна Ефросинија (кнегиња Милица Хребељановић, родом Немањић).